

Πρώτιστος στόχος μας να διευκολύνουμε τις επιχειρήσεις

Δημήτρης Δημόπουλος, Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής

Συνέντευξη στο περιοδικό «ΧΡΗΜΑ»

Ο Γενικός Διευθυντής Εταιρικής Τραπεζικής της Εθνικής Τράπεζας κ. Δ. Δημόπουλος σκιαγραφεί το ρόλο του μεγαλύτερου εγχώριου χρηματοπιστωτικού ομίλου, στην προσπάθεια ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας μέσα στο ιδιαίτερα απαιτητικό σημερινό περιβάλλον. Επισημαίνει την ανάγκη αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα μας σε κρίσιμους τομείς, όπως είναι η ναυτιλία, ο τουρισμός, οι ΑΠΕ και οι εξαγωγές και αναλύει τις πολιτικές που εφαρμόζει η Εθνική Τράπεζα στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των ελληνικών επιχειρήσεων. Τέλος, αναφέρει τους κύριους άξονες με τους οποίους η τράπεζα σκοπεύει να θωρακίσει την κεφαλαιακή της επάρκεια, ώστε να συνεχίσει και στο μέλλον να αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Όλοι οι οικονομικοί παράγοντες και φορείς τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό συμφωνούν, ότι το κρισιμότερο ίσως διακύβευμα για την ελληνική οικονομία αυτή τη στιγμή είναι πώς θα κατορθώσει να επανέλθει σε θετικούς αναπτυξιακούς ρυθμούς. Δεδομένου ότι ανάπτυξη χωρίς τραπεζική χρηματοδότηση δεν μπορεί να επιτευχθεί, ποιος είναι ο ρόλος της Εθνικής Τράπεζας στην προσπάθεια στήριξης των ελληνικών επιχειρήσεων;

Είναι βέβαιο ότι κατά την προσπάθεια της απαραίτητης για τη χώρα μας δημοσιονομικής προσαρμογής, η ελληνική οικονομία έχει εγκλωβιστεί σε ένα φαύλο κύκλο ελλειμμάτων και ύφεσης. Τα ελλείμματα δημιουργούν ανάγκες για περικοπές στις κρατικές δαπάνες, μέρος των οποίων δυστυχώς αγγίζει και την έγκαιρη πληρωμή των υποχρεώσεων του κράτους προς τις επιχειρήσεις. Στη συνέχεια, η γενικότερη περικοπή των δαπανών συντελεί στη δημιουργία ύφεσης, η οποία πρακτικά αποτυπώνεται σε μειωμένη οικονομική δραστηριότητα, απουσία επενδύσεων, κλείσιμο επιχειρήσεων και απώλεια θέσεων εργασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο και καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, η πολιτική της Εθνικής Τράπεζας αναφορικά με την επιχειρηματική της πελατεία ήταν και είναι απόλυτα προσανατολισμένη στη στήριξη της ρευστότητας και στον επανασχεδιασμό των δανειακών υποχρεώσεων μέσω ρυθμίσεων, αναπροσαρμογών κλπ. Τη συγκεκριμένη πολιτική υλοποιούμε παρά τους σημαντικούς περιορισμούς και τις δυσκολίες που ταλανίζουν το τραπεζικό σύστημα, καθώς αποτελεί στρατηγική μας προτεραιότητα η πρωταγωνιστική συνεισφορά στην προσπάθεια επαναφοράς της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Υπάρχουν κάποιοι συγκεκριμένοι κλάδοι που πιστεύετε ότι μπορούν να ηγηθούν της προσπάθειας για ανάκαμψη της εγχώριας οικονομίας και αν ναι ποιοι είναι αυτοί; Εσείς στρέψετε το ενδιαφέρον σας προς αυτούς τους κλάδους για χρηματοδότηση;

Αναμφίβολα κάθε χώρα και κάθε οικονομία ανάλογα με τη διάρθρωσή της, το ανθρώπινο δυναμικό και το φυσικό πλούτο της, διαθέτει πλεονεκτήματα που οφείλει να αξιοποιήσει. Η ναυτιλία, ο τουρισμός, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα εξαγωγίμα προϊόντα της ελληνικής φύσης - τόσο τα τρόφιμα όσο και άλλα είδη - μπορούν υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις να αποτελέσουν κλάδους που θα συνεισφέρουν στην επανεκκίνηση της οικονομίας. Για την ενίσχυση ωστόσο των συγκεκριμένων κλάδων, σημαντική είναι η χάραξη και η εφαρμογή πολιτικών που θα διευκολύνουν το έργο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτούς. Η Εθνική Τράπεζα από την πλευρά της στηρίζει τόσο τους παραπάνω κλάδους, όσο και το σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Ενδεικτικά στην περίπτωση των επιχειρήσεων με αντικείμενο τις ΑΠΕ, η Τράπεζα έχει εγκρίνει τα τελευταία χρόνια τη χρηματοδότηση έργων συνολικού επενδυτικού κόστους άνω των € 1,7 δισ.

Ιδιαίτερα για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις οι οποίες αυξάνουν συνεχώς τη δραστηριότητα τους εκτός συνόρων τα τελευταία χρόνια, ποια είναι τα προϊόντα και οι δυνατότητες χρηματοδότησης που τους προσφέρετε;

Αναγνωρίζοντας ότι οι εξαγωγές θα αποτελέσουν μια από τις βασικές διεξόδους από την κρίση, προχωρήσαμε προ διετίας σε δύο βασικές ενέργειες: α) στην οργανωτική αναδιάρθρωση των λειτουργικών μονάδων που εξυπηρετούν τις εξαγωγικές επιχειρήσεις μέσω της σύστασης της Διεύθυνσης Συναλλακτικής Τραπεζικής και β) στην ενδυνάμωση του Factoring με τη σύσταση της Εθνικής Factors A.E (εταιρεία κατά 100% θυγατρικής της Εθνικής Τράπεζας) την οποία και προικοδοτήσαμε με αρχικό κεφάλαιο € 50 εκ. δίνοντάς της σαφή εξαγωγικό προσανατολισμό. Οι συγκεκριμένες μονάδες στελεχωμένες με έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό από το δίκτυό μας, συγκεντρώνουν την εμπειρία ετών της Τράπεζας στη διεκπεραίωση εμπορικών συναλλαγών με το εξωτερικό και προσφέρουν στους πελάτες μας σύγχρονα και ευέλικτα προϊόντα που αφορούν σε χρηματοδότηση, πιστοδότηση (δηλαδή εγγυοδοσία) ή απλή διεκπεραίωση συναλλαγών.

Ποια είναι η πολιτική της Εθνικής Τράπεζας σε ό,τι αφορά τη δημιουργία των βασικών χρηματοοικονομικών προϊόντων-εργαλείων που προσφέρει στις ελληνικές επιχειρήσεις βοηθώντας τις να ορθοποδήσουν στη δύσκολη αυτή συγκυρία;

Ο Όμιλός μας παρέχει ολοκληρωμένη σειρά χρηματοοικονομικών προϊόντων, τόσο αυτόνομα όσο και σε συνεργασία με κρατικούς και Ευρωπαϊκούς φορείς. Προ ολίγων μηνών ανακοινώσαμε την υλοποίηση ενός χρηματοδοτικού πακέτου ενίσχυσης ρευστότητας, καθώς και αναπτυξιακών δράσεων, συμμετέχοντας ενεργά σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα που περιλαμβάνουν κοινοτικούς και ίδιους τραπεζικούς πόρους. Στις συγχρηματοδοτήσεις αυτές συμμετέχουν το ΕΤΕΑΝ

(συμμετοχή 33,33%), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ – συμμετοχή 100%) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ – συμμετοχή 50%). Ενδεικτικά αναφέρω:

Α) Τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα πρωτοβουλίας JEREMIE. Στο πρόγραμμα JEREMIE, συνολικού ύψους 60 εκατ. ευρώ, το οποίο στοχεύει στην ενίσχυση και επέκταση των δραστηριοτήτων των Πολύ Μικρών έως Μεσαίων Επιχειρήσεων, έχουν ήδη υπαχθεί περίπου 400 επιχειρήσεις.

Β) Τα Προγράμματα Εθνικού Ταμείου Επιχειρηματικής Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ). Η Εθνική έχει ξεκινήσει την υλοποίηση τριών προγραμμάτων σε συνεργασία με το ΕΤΕΑΝ μέσω των οποίων χρηματοδοτούνται δράσεις Νεανικής Επιχειρηματικότητας, Πράσινης Ανάπτυξης και Θεματικού Τουρισμού, καθώς και το πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' οίκον» που αφορά στην ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών.

Γ) Το Πρόγραμμα ρευστότητας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Η Εθνική Τράπεζα έχει ήδη υπογράψει με την ΕΤΕπ σύμβαση χρηματοδότησης ύψους 250 εκατ. ευρώ, τα οποία θα διατεθούν σε Πολύ Μικρές έως Μεσαίες Επιχειρήσεις για την υλοποίηση επενδυτικών δράσεων ή για τη χρηματοδότηση αναγκών σε κεφάλαια κίνησης μονιμότερου χαρακτήρα.

Όλες οι οικονομικές έρευνες και μελέτες από κρατικούς και άλλους φορείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι τις σημαντικότερες επιπτώσεις της κρίσης έχουν υποστεί οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Έχετε δημιουργήσει ειδικά προϊόντα για τη στήριξη των ΜΜΕ και αν ναι ποια είναι αυτά;

Σαφέστατα οι ΜΜΕ αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας. Με σκοπό τη στήριξη των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, που έχουν πληγεί σημαντικά από την κρίση, διαθέτουμε σειρά χρηματοδοτικών προϊόντων που καλύπτουν είτε τις ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης είτε την αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, την απόκτηση άυλων παγίων, την ανακαίνιση ή τη βελτίωση της επαγγελματικής στέγης κ.ά. Για παράδειγμα, το «Ανοικτό Επαγγελματικό Πλάνο» ή το «Επιχειρηματικό Πολυδάνειο – Ανάπτυξη» αποτελούν δείγμα μια ολοκληρωμένης σειράς προϊόντων βραχυπρόθεσμου, μεσοπρόθεσμου και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα ανάλογα με τις ανάγκες κάθε επιχείρησης. Η σημασία που δίνει η τράπεζα στην υποστήριξη των ΜΜΕ αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι χρηματοδοτεί περισσότερες από 55 χιλ. ΜΜΕ.

Από τα μεγαλύτερα θύματα της ύφεσης όπως προκύπτει και από τα στοιχεία του ΟΑΕΔ είναι οι νέοι και οι γυναίκες. Υπάρχουν προγράμματα για τη νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα και σε ποιο στάδιο βρίσκεται η απορρόφηση τους;

Τόσο η νεανική όσο και η γυναικεία επιχειρηματικότητα έχουν ενταχτεί στο ΕΣΠΑ. Πρόσφατα μάλιστα, με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας τροποποιήθηκαν οι σχετικοί Οδηγοί με σκοπό την αμεσότερη απορρόφηση των κονδυλίων. Πιο

συγκεκριμένα, ο συνολικός προϋπολογισμός των προγραμμάτων αυτών διαμορφώθηκε στα €39 εκατ. για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων και στα €30 εκατ. για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να κάνω μια αναφορά σε μια σημαντική πρωτοβουλία-θεσμό της Εθνικής τράπεζας, το «Διαγωνισμό i-bank Καινοτομία & Τεχνολογία», ο οποίος πραγματοποιήθηκε φέτος για δεύτερη χρονιά με στόχο την ενίσχυση της κουλτούρας καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας - νεανικής κυρίως- στην Ελλάδα. Οι περισσότερες καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες αφορούσαν φέτος στην Ηλεκτρονική Επιχειρηματικότητα, με το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό να ακολουθούν, ενώ οι 3 στους 4 συμμετέχοντες ήταν κάτω των 40 ετών. Βασισμένη στην ποιότητα και την ωριμότητα των προτάσεων, η Τράπεζα αποφάσισε ότι θα επιλέγει κάθε χρόνο τις 1-2 προτάσεις με το μεγαλύτερο επιχειρηματικό ενδιαφέρον (ανεξάρτητα από το τη διαδικασία βραβεύσεων), στις οποίες θα συμμετέχει μέσω της εξειδικευμένης μονάδας Επενδυτικής Τραπεζικής, με τη μορφή private equity, καθώς και με την παροχή τεχνογνωσίας και συμβουλευτικής υποστήριξης.

Πολύς λόγος γίνεται για τη χαμηλή απορροφητικότητα των κονδυλίων από τα επιδοτούμενα κοινοτικά προγράμματα όπως το ΕΣΠΑ. Ποιοι είναι οι κύριοι λόγοι αυτής της υστέρησης;

Είναι αλήθεια ότι ο βαθμός απορρόφησης κονδυλίων από το ΕΣΠΑ δεν είναι ο αναμενόμενος. Στο συγκεκριμένο φαινόμενο θεωρώ ότι συνετέλεσε και η μακρά περίοδος πολιτικής αστάθειας της χώρας μας. Είναι λογικό να παρατηρούνται φαινόμενα χαμηλών επιδόσεων στην εκμετάλλευση τέτοιων εργαλείων όταν υφίστανται μεταβατικές, προσωρινές ή υπηρεσιακές κυβερνήσεις. Με τη συγκρότηση ωστόσο της κυβέρνησης συνεργασίας, είμαι αισιόδοξος ότι το συγκεκριμένο θέμα θα αντιμετωπιστεί με άμεση προτεραιότητα από το αρμόδιο Υπουργείο και ότι οι επιδόσεις θα βελτιωθούν άμεσα. Αναμφίβολα, από τα πρώτα θέματα που πρέπει να εξεταστούν είναι η απλοποίηση των διαδικασιών αίτησης, έγκρισης και εφαρμογής, η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, η γρήγορη προσαρμογή των προγραμμάτων στις διαρκώς μεταβαλλόμενες επιχειρηματικές συνθήκες, καθώς και η λειτουργία μιας ομάδας που θα επιβλέπει και θα ενθαρρύνει με κάθε τρόπο την άμεση και αποτελεσματική απορρόφηση των πόρων.

Τι πιστεύετε ότι πρέπει να γίνει ώστε να βελτιωθεί η απορροφητικότητα και να σταματήσει η χώρα μας να χάνει δις ευρώ κάθε χρόνο τα οποία θα μπορούσαν να δώσουν ώθηση στην αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας; Ποια είναι η συνεισφορά της Εθνικής Τράπεζας σε αυτόν τον τομέα;

Όπως προανέφερα, η συγκρότηση κυβέρνησης συνεργασίας με μακρύ χρονικό ορίζοντα θα επιτρέψει το σχεδιασμό των κατάλληλων δράσεων για τη γρήγορη και αποτελεσματική απορρόφηση των κονδυλίων ΕΣΠΑ.

Σε ό,τι αφορά την Εθνική Τράπεζα, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα των Κοινοτικών Προγραμμάτων Ενίσχυσης των Μικρών και πολύ Μικρών επιχειρήσεων

της χώρας μας, ήδη από το 2002 συμμετέχει στην όλη διαδικασία διαχείρισης και υλοποίησής τους. Μετά από διαγωνιστική διαδικασία, η ΕΤΕ επελέγη ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ 2007-2013).

Διαθέτοντας μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση Κοινωνικών Προγραμμάτων, καθώς και στελέχη με άριστη τεχνογνωσία, η Εθνική προσφέρει στους πελάτες της, μεταξύ άλλων, χωρίς κόστος:

- Συνεχή παρακολούθηση και άμεση ενημέρωση για την πορεία της επενδυτικής τους πρότασης.
- Συνδρομή στη συμπλήρωση του φακέλου συμμετοχής από εξειδικευμένα στελέχη.
- Ολοκληρωμένες χρηματοδοτικές λύσεις με γρήγορες διαδικασίες εξέτασης αιτήματος και μορφών δανεισμού, που προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες της επιχείρησης.
- Γρήγορες και αποτελεσματικές διαδικασίες προώθησης της αίτησης, πιστοποίησης των δαπανών και καταβολής της κρατικής ενίσχυσης.

Πρόσφατα η Εθνική Τράπεζα έλαβε το ποσό των 7,3 δις ευρώ ως ανακεφαλαιοποίηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Το γεγονός αυτό θα βοηθήσει ώστε κάποιο ποσοστό από το συγκεκριμένο ποσό να δοθεί ως χρηματοδότηση στην ελληνική αγορά;

Οι ελληνικές τράπεζες, πέρα από το μείζον πρόβλημα της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας που είχαν να αντιμετωπίσουν, απώλεσαν και σημαντικό ποσοστό του ενεργητικού τους από την εθελοντική συμμετοχή στο PSI. Η σημαντική απομείωση της καθαρής θέσης σε συνδυασμό με τις περιορισμένες πηγές διάθεσης ρευστότητας, τη μέχρι πρόσφατα μειούμενη καταθετική βάση και τις υψηλές επισφάλειες, καθιστούν μια εξίσωση πολλών αγνώστων που καλείται να επιλύσει η διοίκηση της κάθε Τράπεζας.

Στους άξονες της στρατηγικής που πρόσφατα ανακοίνωσε ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας κ. Αλέξανδρος Τουρκολιάς, αναφέρθηκαν η ταχύτατη επανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας, ώστε να ασκήσει ενεργά το θεσμικό της ρόλο, η ενίσχυση της ρευστότητας, ώστε να στηρίξει έμπρακτα το εύρος της οικονομικής δραστηριότητας, η συγκράτηση των επισφαλών χορηγήσεων και ο έλεγχος του λειτουργικού κόστους.

Παράλληλα, η Τράπεζα από την έναρξη ακόμα της κρίσης έχει προβεί σε σειρά ενεργειών με σκοπό τη θωράκιση των κεφαλαίων της, ενέργειες οι οποίες θα συνεχιστούν και θα μας δώσουν τη δυνατότητα να συνεχίζουμε να αποτελούμε το βασικό πυλώνα στήριξης της ελληνικής οικονομίας. Τη συγκεκριμένη προσπάθεια θεωρούμε ότι θα συνδράμει σημαντικά η σταδιακή επιστροφή των καταθέσεων, την οποία ήδη έχουμε αρχίσει να βιώνουμε και εκτιμούμε ότι θα συνεχισθεί ως συνέπεια της αποκατάστασης της πολιτικής σταθερότητας.

Πώς σχολιάζετε την πρόσφατη απόφαση των Ευρωπαίων ηγετών να λαμβάνουν οι τράπεζες βοήθεια απευθείας από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας; Αν η απόφαση αυτή ισχύσει και για την Ελλάδα, ποιες θα είναι οι συνέπειες για την Εθνική και γενικότερα για το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα;

Σαφέστατα η συγκεκριμένη απόφαση αποτελεί μια θετική εξέλιξη για το μέλλον της Ευρωζώνης στο σύνολο. Καταδεικνύει την πρόθεση των ηγετών να διαχωρίσουν τις περιπτώσεις οικονομικής ενίσχυσης των κρατών σε σχέση με αυτές των τραπεζών, διαχωρίζοντας έτσι τα δημοσιονομικά από τα τραπεζικά προβλήματα. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίσω ότι σε αντίθεση με άλλες χώρες, όπως η Ισπανία, στη χώρα μας οι τράπεζες βρέθηκαν στο μηχανισμό κεφαλαιακής ενίσχυσης ως θύματα της ενίσχυσης του κράτους. Αντίθετα στην περίπτωση της Ισπανίας, οι τράπεζες τραυματίστηκαν σημαντικά όχι από ένα δημοσιονομικά ασθενές κράτος, αλλά από επιλογές ετεροβαρούς ενίσχυσης συγκεκριμένων κλάδων, όπως για παράδειγμα η αγορά των ακινήτων.

Παρόλο που οι πρώτες εκτιμήσεις φαίνεται να εξαιρούν τη χώρα μας από τη συγκεκριμένη εξέλιξη, θεωρώ ότι είναι μια θετική έκβαση, αν και μελλοντικά το επιθυμητό είναι να μην υπάρχει ανάγκη εξάρτησης από μηχανισμούς «έκτακτων αναγκών».